

OBRA SOCIAL COR DE MARIA

EL CALIU DE LA VIDA EN COMPANYIA

L'imaginari de poble a la ciutat

OBRA SOCIAL SANITÀRIA COR DE MARIA

Carrer d'en Grassot, 30. 08025 Barcelona

Email: info@osscm.org

Telèfon contacte: 93 4578929

L'Obra Social Cor de Maria neix l'any 1980 com a associació per donar atenció social i sanitària a la gent gran del barri de El Camp de Grassot i Gràcia Nova.

Declarada d'utilitat pública. Inscrita en el Registre d'Associacions de la Generalitat de Catalunya amb el número 6489. En el Departament de Salut com a centre sociosanitari. En el Cens d'Entitats de Voluntariat de Catalunya. I membre de la Federació Catalana de Voluntariat Social.

L'entitat treballa des de la proximitat, amb la comunitat i el voluntariat.

Barcelona, a 2 de febrer de 2022

OBRA SOCIAL COR DE MARIA

Cor de Maria va començar sent una experiència pilot l'any 1980, i gràcies a la tasca solidària de professionals voluntaris s'ha convertit en un recurs social i sanitari molt arrelat al barri d'en Camp d'en Grassot- Gràcia Nova.

El nom de l'entitat neix del lloc on, en un principi, es va iniciar l'activitat; un local prestat per la Parròquia "Cor de Maria" on persones voluntàries oferien atenció sanitària a la gent gran del barri. L'espai aviat es queda petit davant l'augment del nombre d'usuaris i això porta a ampliar el local al carrer Grassot nº 32 baixos. Actualment l'associació utilitza 4 locals tots ells situats al carrer Grassot de Barcelona (núm. 28, 30, 32 i 37).

Premis i reconeixements

Any 1994. Medalla Premi de la Vila de Gràcia concedit per l'Ajuntament de Barcelona.

Any 2005. Commemoració 25è Aniversari. Generalitat de Catalunya.

Junta directiva:

Presidenta. Encarnación Rodríguez Cerdà

Vicepresident. Presidenta Jordi Rubio Navarro

Secretari. Manuel Lecha Legua

Tresorer. Ferran Abos Carrera

Vocals: Mercedes Alcalde Plana, Andrés Velasco Carreras, María Ángeles

Tapias i Sabé, María Teresa Romero Tejedor.

Els principals **objectius** que defineixen l'entitat són els següents:

- ❖ Promoció de l'autonomia personal i de l'envelliment saludable.
- ❖ Lluita contra la soledat no volguda, i prevenció de situacions de maltractament.
- ❖ Foment de la integració social i de les relacions intergeneracionals.
- ❖ Promoció del voluntariat i sensibilització sobre les necessitats de la gent gran.

OBRA SOCIAL COR DE MARIA

1. BREU PRESENTACIÓ DE L'ENTITAT

La finalitat principal de l'Obra Social Cor de Maria des de l'any 1980 és millorar la qualitat de vida les persones grans, en situació de vulnerabilitat social i econòmica, amb limitacions per a dur a terme certes activitats de la vida quotidiana.

Per fer-ho, l'entitat s'estructura en diferents accions per afavorir la permanència de les persones grans a la seva llar, alhora que potenciar la seva autonomia personal, reduir les situacions de soledat no volguda i enfortir les relacions personals i socials a l'entorn del barri.

A grans trets s'estructura en dues grans línies de treball. Un servei de menjador social. I serveis complementaris sanitaris, socials i lúdics. El centre és obert de 9 a 19h i el menjador al migdia de 13 a 16h.

Cor de Maria posa a l'abast serveis per a les persones grans d'una manera propera i comunitària, molt semblant a la vida de poble però dins d'un barri de la ciutat de Barcelona, on els veïns i veïnes s'ajuden.

Per a dur a terme la seva missió rep el suport de 70 persones voluntàries amb un ampli perfil, des de professionals de la medicina fins a mestresses de casa. El valor afegit d'aquesta col·laboració és doble, perquè es beneficien ambdues parts de les relacions socials, vincles i afinitats que es generen, potenciant el valor de les persones.

El primer contacte amb l'entitat és a través del servei d'assessoria social (de manera presencial o telefònica), que explica a la persona interessada el funcionament del centre, i facilita tota la informació sobre les activitats i serveis que es duen a terme.

Per a desenvolupar el projecte, l'entitat té com a eix vertebrador el compromís social i la promoció del desenvolupament comunitari. Per això es manté una estreta relació de col·laboració amb els serveis socials, els centres d'atenció primària de Barcelona, ambulatoris, centres sociosanitaris que adrecen a persones a l'entitat per tal que facin ús dels serveis. I es manté una estreta relació amb altres entitats socials per donar una resposta integral a les necessitats de les persones usuàries.

El treball en xarxa és clau per poder detectar aquelles persones que es troben en situacions d'extrema vulnerabilitat, aïllament o manca d'autonomia, amb l'objectiu d'evitar aquestes situacions i mitigar els possibles rscos.

OBRA SOCIAL COR DE MARIA

2. JUSTIFICACIÓ DE LA NECESSITAT

El projecte dona resposta a diferents reptes que planteja l'envelliment, segons el darrer informe sobre l'Estratègia sobre el canvi demogràfic i envelliment 2018-2030. A Barcelona una quarta part de la gent gran viu sola. Les dones tenen més sensació de soledat i menys qualitat de vida que els homes, tot i viure més anys. L'any 2030 gairebé 1 de cada 3 habitants de Barcelona tindrà 60 anys o més.

El canvi demogràfic té sobretot nom de dona. A Barcelona, dues de cada tres persones de 80 anys o més són dones, les quals representen també més del 56% de la generació dels 60 als 79 anys.

Les "noves" persones grans. La generació de les persones que ara tenen entre 60 i 79 anys contradiu l'imaginari encara dominant sobre les persones grans. Parlem d'una generació relativament ben formada i que en general han tingut una carrera laboral llarga.

Les trajectòries laborals i les pensions com a factor clau per entendre l'evolució del risc de pobresa en la vellesa. Gairebé el 80 % dels ingressos de les persones grans provenen de les seves pensions, i el 18 % de les persones grans de la ciutat estan per sota del llindar de la pobresa.

L'allargament de l'esperança de vida i les necessitats de cura de les persones més grans. La mitjana de l'esperança de vida a la ciutat és de 83 anys, amb una tendència continuada a l'allargament. A partir dels 75 anys, les limitacions en la vida diària i la necessitat d'ajuda s'incrementen.

La permanència en la pròpia llar i en el propi barri com a opció preferida. Un 90 % de les persones de 80 anys o més declara que, en cas que pogués i volgués fer un canvi de residència, escolliria el seu barri actual.

Vulnerabilitats en relació a l'habitatge: menys seguretat, dificultats d'accés i necessitats d'adaptació: Ciutat Vella, Gràcia i Horta-Guinardó, amb uns índexs d'envelliment alts, són els districtes on es concentren més edificis sense ascensor.

La participació social i comunitària de les persones grans. Estudis recents indiquen novament que una participació social activa és un dels factors més importants per al benestar de les persones en la vellesa.

OBRA SOCIAL COR DE MARIA

Les activitats socials, culturals i comunitàries, amb gent de la mateixa edat o amb d'altres generacions, impliquen sentir-se connectat amb la resta de persones i omplen de sentit la pròpia vida.

Hi ha diferents iniciatives i accions en marxa que demostren la necessitat social del projecte i que treballen en la mateixa línia per reduir la soledat i enfortir els vincles relacionals de les persones grans:

- ✓ Enfront del repte que suposa la soledat, l'Ajuntament de Barcelona ha posat en marxa l'Estratègia municipal contra la soledat 2020-2030, amb l'objectiu de promoure les relacions de qualitat, sòlides i duradores, i de vetllar pel benestar de tots els ciutadans i les ciutadanes, d'acord amb els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides
- ✓ L'Observatori de la Soledat de Barcelona, orientat a condensar coneixements, donar suport a la recerca i ser una eina de planificació, avaluació i informació al voltant de la soledat a la ciutat.
- ✓ El programa "Reescrivim la vellesa", que inclou activitats, recursos i eines docents que tenen per finalitat visibilitzar l'envelliment d'una manera no estereotipada i apoderar les persones joves com a agents de transformació de la societat.
- ✓ El servei VinclesBCN que neix per reforçar les relacions socials de les persones grans que se senten soles, i millora el seu benestar a través de la tecnologia i del suport d'equips de dinamització social.

En aquest sentit, les principals línies estratègiques en les que s'emmarca l'entitat, i a la les que dona resposta el projecte són:

- Desplegar recursos i serveis per prevenir, detectar i atendre les situacions de soledat.
- Reestructurar els barris de la ciutat i els seus àmbits, en espais comunitaris per afrontar les situacions de soledat.
- Donar resposta als reptes socials de la ciutat plantejats des d'una perspectiva de proximitat.

OBRA SOCIAL COR DE MARIA

2.1. Innovació

El projecte és innovador en quant transforma i millora una realitat i dona resposta a la soledat no volguda a través de les relacions de proximitat, creant comunitat i amb el suport de de persones voluntàries. Té la capacitat d'incrementar la cobertura dels serveis que ofereix i és replicable a altres barris de la ciutat.

El projecte s'apropa al model de la ciutat dels 15 minuts, i en la voluntat de generar un imaginari de «poble», per millorar el benestar i la qualitat de les persones que requereixen cures i de les persones que les proveeixen amb serveis i recursos propers i comunitaris.

3. ACTIVITATS

L'entitat s'estructura en 3 grans línies de treball:

DINARS EN COMPANYIA

Té una triple finalitat. Evitar la soledat i aïllament de les persones grans. Augmentar les relacions socials i personals. Garantir una nutrició equilibrada, variada i de qualitat. Aquest servei està obert de dilluns a divendres de 13 a 16h.

Aquesta acció neix fa 32 anys per donar resposta a la necessitat de les persones grans del barri de Gràcia-Camp d'en Grassot que es trobaven vivint al seu domicili soles o acompanyades d'altres persones grans i que tenien dificultats econòmiques o bé presentaven notables dificultats per a cuinar.

OBRA SOCIAL COR DE MARIA

Aquesta acció compta amb el suport de 34 persones voluntàries (cada dia participen 5/7 persones). Dues d'elles són les responsables de dissenyar els menús setmanals i realitzar les comandes d'aliments i/o productes, per garantir una alimentació variada, equilibrada i adequada a les necessitats de les persones usuàries del servei.

Una altra persona voluntària s'encarrega de coordinar el servei de cuina i menjador, i la participació del voluntariat en el servei. També hi participen persones voluntàries de gestió, per donar suport en tasques administratives i de seguiment dels assistents al servei.

El menjar es prepara a la cuina de l'entitat amb productes frescos i el mateix dia del servei. Es confeccionen diferents tipus de menús. Un general. Un adaptat per a les persones que pateixen diabetis. I altres específics a necessitats concretes: al·lèrgies i intoleràncies alimentàries.

Aquest servei atén a 80 persones diàriament. Durant l'any 2021 s'han ofert 11.128 àpats l'any. Amb l'arribada de la pandèmia al 2020, el servei de menjador es va readaptar a les mesures de seguretat, i el dinar es recollia per endur al domicili. Actualment, el servei s'ha restablert i s'ofereixen els àpats presencials.

ENVELLIMENT SALUDABLE

Neix amb la finalitat de promoció de l'autonomia personal de les persones grans i potenciar un envelliment saludable. Es diferencien dos tipus d'activitats:

- Sanitàries. Inclou diferents serveis: atenció mèdica individualitzada. Podologia. Fisioteràpia i recuperació funcional. Gimnàstica passiva. Reflexoteràpia. Hipertèrmia (INDIBA).

OBRA SOCIAL COR DE MARIA

- Activitats lúdico-formatives. Inclou diferents serveis: tallers de la memòria. Dibuix. Esteticien. Cinema. Excursions i assessoria social. Xerrades i conferències. Gestió de places de viatges. Manteniment domiciliari. I taller de "polseres candela", per ajudar a la investigació contra el càncer infantil.

Gràcies als serveis sanitaris que s'ofereixen, es redueixen les visites als centre d'atenció primària, amb l'estalvi sanitari i social que suposa.

OBRA SOCIAL COR DE MARIA

La periodicitat d'aquestes activitats és setmanal (1 o 2 cops a la setmana) i es calendaritzen en coordinació amb la persona voluntària col·laboradora, tenint en compte la franja horària més convenient per les persones usuàries.

Alguns serveis són personalitzats i amb hores concertades, el que permet a la persona usuària fer-ne ús segons la disponibilitat horària.

Durant l'any 2021 els serveis sanitaris i socials més demandats han estat: Servei de medicina general (39%), Fisioteràpia i recuperació funcional (29%), Podologia (17%), i altres serveis (15%).

4. BENEFICIARIS PREVISTOS PER L'EXERCICI 2022

400 persones. Gent gran jubilada a partir de 65 anys amb situació de vulnerabilitat social i econòmica, en risc d'exclusió social i amb rendes baixes. Persones que volen romandre al seu domicili i al seu entorn de barri i que presenten alguna limitació per dur a terme certes activitats de la vida quotidiana. Amb una edat mitjana de 80 anys. La gran majoria viuen soles al seu domicili i no disposen de xarxes relacionals.

El projecte els permet trencar aquesta situació. Anar al menjador els motiva per sortir de casa i passar una estona en companyia, pal·liant situacions de soledat no volguda. Un cop coneixen el servei, moltes persones s'animen a participar en les altres activitats de l'entitat, que potencien la seva autonomia personal i la millora de la qualitat de vida

Durant l'any 2020 el nombre de beneficiaris va ser de 312 persones, un 63% dones i el 37% homes. Si atenem únicament als serveis destinats a persones grans el percentatge de dones augmenta fins al 72% i el d'homes es redueix a un 28%. L'any 2021 s'ha tancat amb 382 persones beneficiàries.

5. CRONOGRAMA

Les activitats es duen a terme durant tot l'any, menys el mes d'agost que l'entitat està tancada.

6. OBJECTIU GENERAL I ESPECÍFICS

GENERAL. Millorar el benestar i la qualitat de vida de les persones grans en situació de vulnerabilitat social i econòmica, a través de serveis d'alimentació i cures propers i comunitaris, amb la voluntat de generar un imaginari de «poble».

OBRA SOCIAL COR DE MARIA

ESPECÍFICS:

OE1. Fomentar la generació de vincles i relacions satisfactòries entre altres persones usuàries i el voluntariat de l'entitat.

OE2. Potenciar espais de trobada i convivència entre la ciutadania i reduir la soledat i l'aïllament social. Espais relacionals, inclusivament, de suport emocional i cura.

OE3. Garantir un àpat diari equilibrat i saludable a persones grans en risc, i facilitar la seva integració a l'entorn de barri i la permanència a casa seva.

7. RESULTATS DESITJATS

La crisi de la COVID-19 ha posat en evidència la feblesa del sistema de protecció social, i la necessitat de potenciar el valor de les persones i la seva autonomia personal en entorns comunitaris.

R1. S'han ofert serveis i iniciatives de cures coordinats, propers i comunitaris a les persones usuàries. Alhora que promoguda una comunitat que es cuida, en un barri de la ciutat.

- Impacte: el 90% de les persones usuàries ha millorat el seu benestar emocional, ha reduït els sentiments negatius, de por, angoixes i de soledat.

R2. Garantides les necessitats alimentàries de la població atesa, que no disposa de recursos d'altres administracions o bé són insuficients per garantir les seves necessitats.

- Impacte: el 100% de les persones usuàries han tingut garantit un àpat calent al dia i una alimentació variada, equilibrada i adequada a les necessitats.

R3. Pal·liades les situacions d'aïllament social del 85% de les persones usuàries a través de les accions que es desenvolupen al centre, i els vincles que es creen entre les persones.

- Impacte: El 95% de les persones usuàries han creat vincles relacionals per afinitats entre altres persones usuàries i el voluntariat, amb sentiments de confiança i seguretat.

R4. Replicat el projecte a un altre barri de la ciutat de Barcelona.

- Impacte: S'augmenta en un 50% la sensibilització sobre el repte que planteja l'envelliment a la ciutat.

OBRA SOCIAL COR DE MARIA

8. RECURSOS

- Humans.

- Professionals:

Dues persones contractades. Una d'elles realitza les tasques de recepció i atenció a les persones usuàries, i/o per facilitar informació de persones interessades per els serveis que s'ofereixen. L'altra persona, realitza tasques administratives.

Una persona a jornada completa i l'altra a mitja jornada.

- Voluntariat:

El projecte es desenvolupa amb el suport d'un equip de 70 persones voluntàries amb diferents perfils, que es poden resumir en 3 grups:

- Sanitaris. Inclouen el serveis de metges, infermers, fisioterapeutes, podòlegs, terapeutes, etc.

- Socials. Participen en els serveis de menjador i en els serveis i activitats socials, d'oci i cultura de l'entitat.

- De gestió. Desenvolupen tasques d'administració de l'entitat per garantir el correcte funcionament de tots els serveis i activitats.

Tot l'equip de voluntariat rep una formació interna específica, adaptada a les tasques a desenvolupar. La seva activitat està coberta amb una pòlissa de responsabilitat civil i d'accidents.

- **Infraestructura.** L'entitat utilitza quatre locals situats al mateix carrer Grassot accessibles a totes les persones. En un d'ells es situa el menjador i una cuina professional totalment equipada.

També es tenen dos vehicles que s'utilitzen de manera puntual, per aquelles persones que no es puguin desplaçar i per acompanyaments i sortides.

9. TREBALL EN XARXA

El treball coordinat i en equip amb altres ens i entitats es converteix en una eina indispensable de la millora de la eficiència del projecte i de la optimització de recursos.

- Serveis Socials d'Atenció Primària de Barcelona, ambulatoris i centres sociosanitaris que adrecen a les persones grans a l'entitat, perquè facin ús dels serveis.

- Es manté una estreta relació amb altres entitats socials per a donar una resposta integral a les necessitats de les persones usuàries.

OBRA SOCIAL COR DE MARIA

- Generalitat de Catalunya i Ajuntament de Barcelona, en campanyes de sensibilització cap a la gent gran. L'entitat també participa activament en el Projecte Radars de l'Ajuntament de Barcelona, projecte d'acció comunitària en benefici de la gent gran, i és membre de la Taula del Projecte Radars de Vila de Gràcia i Camp d'en Grassot - Gràcia Nova.
- Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat de la Generalitat de Catalunya i de Justícia Juvenil, del Departament de Justícia. Des de de l'any 2012 l'entitat col·labora amb la Direcció General d'Execució Penal en l'execució de Programes de Treballs en Benefici de la Comunitat. Des de l'inici de la col·laboració ens han derivat un total de 10 casos, per complir les mesures alternatives mitjançant la realització de treballs en benefici de la comunitat.
- Federació Catalana del Voluntariat Social. L'entitat és membre participa activament en les trobades mensuals.

Adquirint el compromís amb la igualtat d'oportunitats per a tothom, l'entitat té contractat el servei de neteja amb l'empresa "Intecserveis", que fomenta la integració laboral de persones amb malaltia mental, risc d'exclusió social i altres discapacitats.

10. SEGUIMENT I AVALUACIÓ

Es realitza un seguiment continuat del projecte amb dades quantitatives i qualitatives a l'inici de l'any, de seguiment trimestral i de tancament de l'exercici de totes les accions que es duen a terme.

Una comissió de seguiment analitzarà trimestralment les millores o canvis que s'hagin de fer en funció de les variables dels mesos anteriors. A fi d'any una comissió d'avaluació, realitza una valoració de tancament de l'exercici on s'analitzen tots els serveis i s'estableixen les accions de millora.

La Junta Directiva es reuneix periòdicament per fer un seguiment de les accions.

Per garantir la màxima transparència de l'entitat, els comptes econòmics estan gestionats per una empresa externa, Busquet Auditors.

OBRA SOCIAL COR DE MARIA

11. PRESSUPOST:

Ingressos per activitats

Vendes i prestacions de serveis	33.500,00€
Subvencions oficials a les activitats - Ajuntament 18.000€. Gencat: 40.500€	58.500,00€
Donacions i altres ingressos per a activitats	13.350,00€
Altres ingressos de les activitats	37.800,00€
Total ingressos	143.150,00€

Despeses per activitats

Despeses de personal	18.600,00€
Aprovisionaments	55.000,00€
Tributs	1.900,00€
Altres despeses d'explotació (1)	97.200,00€
Altres serveis	16.920,00€
Total despeses	189.620,00€

Dèficit: 46.470,00€

(1) Inclou:

Lloguers: 27.900€
Reparacions i conservació: 15.000€
Neteja: 27.200€
Serveis professionals: 4.900€
Primes d'assegurances: 4.500€
Subministraments: 15.600€
Serveis bancaris: 1.000€
Transport: 1.100€

12. VIABILITAT

12.1 Adequació del cost de la intervenció en relació al benefici obtingut amb el projecte

El cost de la intervenció és molt adequat vers el benefici obtingut. Amb una estructura de dues persones contractades (una d'elles a mitja jornada), i el suport de 70 persones voluntàries, es preveuen atendre l'any 2022 a 340 persones. D'aquestes, 80 persones utilitzaran el servei del menjador cada dia.

Un dels impactes econòmics més visibles és que per una quantitat simbòlica de 2000€ anuals per persona, els i les usuàries poden beneficiar-se de tot un ventall de serveis que ajuden a millorar el seu benestar, les relacions socials, l'autonomia personal i la salut a tots els nivells.

OBRA SOCIAL COR DE MARIA

El valor social del projecte el trobem principalment en l'augment anual de persones que volen rebre els serveis de l'entitat. I el valor de les persones voluntàries arrelades a l'entitat des de fa anys.

12.2 Sostenibilitat

Econòmica. Malgrat l'entitat no té cap conveni signat, rep subvencions de l'administració pública (Generalitat de Catalunya. Ajuntament de Barcelona). Les donacions d'empreses i particulars. Les quotes dels socis. I la presentació a altres convocatòries de subvencions.

Les persones que s'ho poden permetre fan una aportació de 3€ al dia, per el servei de Dinars en Companyia. I les que la seva pensió no els permet aquesta despesa, gaudeixen del servei sense cost.

Humana. Suport de l'equip de voluntariat, amb un elevat compromís i fidelització amb l'Obra Social.

Material. Donacions recurrents de productes i material.

La sostenibilitat del projecte està garantida per l'exposat anteriorment i per la voluntat de replicar el projecte per donar resposta a una necessitat social dels barris de la ciutat de Barcelona, amb una experiència contrastada i una metodologia viable des de fa més de 40 anys.

Les darreres dades de l'Informe sobre l'Estratègia sobre el canvi demogràfic i envelliment 2018-2030, demostren que el projecte continua sent tant actual com innovador (...) Malgrat que les persones grans estan més associades que la resta de grups d'edat, encara queda molt camí per recórrer, especialment pel que fa a fomentar les activitats socials i comunitàries en el propi barri: només el 50 % declara que assisteix a activitats organitzades en grup o que participa en activitats comunitàries, i només un 17,5 % utilitza alguna xarxa social a internet. Un requisit imprescindible per avançar cap a una ciutat més amigable i més accessible per a tothom és la implicació de les mateixes persones grans en la consecució d'aquest objectiu (...).